

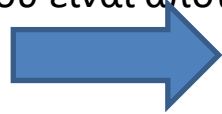
ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΘΕΑΤΡΙΚΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ

- Σωματική έκφραση
- Αυτοσχεδιασμοί
- Εκμετάλλευση του τυχαίου
- Τα κύρια κωμικά στοιχεία
- Δημιουργία περιβάλλοντος δράσης
- Μάσκα-κούκλα (προσωποποίηση-αποπροσωποποίηση)
- Οπτικο-ακουστικά ερεθίσματα
- Παντομίμα
- Αποστασιοποίηση
- «Γκροτέσκο»

Σωματική έκφραση

Το σώμα ως πηγή διαλόγου και επικοινωνίας. Η σωματική έκφραση είναι πάντα σχετική με την εσωτερική ένταση.

Η κίνηση που είναι αποτέλεσμα της ψυχολογικής κατάστασης μετατρέπεται σε δήλωση.

Είναι ένας κώδικας επικοινωνίας

Το παιδί αποκτά αίσθηση του χώρου, αισθάνεται άνετα όλα τα μέλη του, αισθάνεται το βάρος και το σχήμα των αντικειμένων, επικοινωνεί με τα άλλα παιδιά, με έναν προσωπικό κινητικό κώδικα.

Αυτοσχεδιασμοί:

Κατευθυνόμενοι: Υπάρχει ένα συγκεκριμένο θέμα. Ο εμπυχωτής δίνει ένα συγκεκριμένο ερέθισμα στην ομάδα.

Ελεύθεροι: Τα παιδιά μόνα τους ανακαλύπτουν τα θέματα που τα ενδιαφέρουν.

Αυθόρμητοι: Παράγονται κατά την διάρκεια ενός ατομικού ή ομαδικού παιχνιδιού. Οι συνθήκες ή τα τυχαία ερεθίσματα οδηγούν τα παιδιά να εκφραστούν με διάφορους τρόπους και να οδηγηθούν σε έναν νέο αυτοσχεδιασμό.

Σκηνικοί: Είναι η σκηνική πραγμάτωση ενός από τους παραπάνω αυτοσχεδιασμούς. Είναι το αποτέλεσμα σταθερών επιλογών.

Στον αυτοσχεδιασμό το παιδί:

- 1) Δημιουργεί κάτι νέο, δικό του, δεν ερμηνεύει ένα κείμενο κάποιου συγγραφέα.
- 2) Σημασία έχει η διαδικασία και όχι μόνον το αποτέλεσμα.
- 3) Τα παιδιά γίνονται ταυτόχρονα ηθοποιοί, συγγραφείς, σκηνοθέτες.
- 4) Δεν κρίνεται η επιτυχία ή η αποτυχία.
- 5) Ενισχύεται ο αυθορμητισμός.
- 6) Το παιδί παράγει ιδέες, φτιάχνει σκηνές και χαρακτήρες.
- 7) Κάθε θεματολογία είναι δεκτή αρκεί να είναι κατάλληλη για την ηλικία των παιδιών και να προσαρμόζεται στις επιθυμίες και τις ανάγκες των συμμετεχόντων.
- 8) Ξεκινάει από το άτομο και όχι από τον ρόλο.

Εκμετάλλευση του τυχαίου

- Ένα τυχαίο γεγονός, ένα απρόοπτο, μια κίνηση, μια φράση, δίνουν τη δυνατότητα στον εμπυχωτή να δημιουργήσει ένα θεατρικό παιχνίδι. Πρέπει όμως να έχει την ικανότητα να συλλαμβάνει, να αξιοποιεί τις ορατές, αλλά και τις ανεπαίσθητες ψυχικές διακυμάνσεις της ομάδας.

Τα κύρια κωμικά στοιχεία

- Χρησιμοποιούμε τα κύρια κωμικά στοιχεία:
- Υπερβολή
- Αντίθεση
- Παιχνίδι παρεξηγήσεων
- Κωμωδίες των παρεξηγήσεων

Δημιουργία περιβάλλοντος δράσης

- Με τη βοήθεια διάφορων υλικών διαμορφώνουμε ένα περιβάλλον δράσης, στην αίθουσα, στην ύπαιθρο. Το περιβάλλον μπορεί να είναι φανταστικό (ένα παλάτι στον ουρανό) ή να είναι αναπαράσταση ενός συγκεκριμένου γνωστού χώρου (δάσος, φούρνος, πλοίο).

Μάσκα-κούκλα (προσωποποίηση- αποπροσωποποίηση)

- Η μάσκα στο θεατρικό παιχνίδι, εκτός από την χαρά της εικαστικής δημιουργίας, δίνει στα παιδιά την ευκαιρία να εκφράσουν ελεύθερα ανησυχίες, εμπειρίες. Φορώντας τη μάσκα που κατασκεύασαν ανακαλύπτουν τις δυνατότητες που τους προσφέρει και αλλάζει και η «σκηνική» τους συμπεριφορά.

Παντομίμα

- Η παντομίμα βασίζεται στην αίσθηση, το σώμα και τη φαντασία. Παιχνίδια με φανταστικά πρόσωπα, φανταστικά αντικείμενα. Δεν είναι μια φλυαρία από γκριμάτσες και χειρονομίες. Δίνει στο σώμα την δυνατότητα να κάνει σαφή τα αισθήματα και τις παρορμήσεις.
- Επιτρέπει στα παιδιά να δημιουργήσουν με τη φαντασία τους γεγονότα, τύπους, πρόσωπα, αντικείμενα, μια μαγική ατμόσφαιρα όπου γίνεται ορατό το αόρατο.

Marcel Marceau: «Δεν μπορούμε να μιλάμε όπως μιλούσαμε κάποτε. Οι καιροί έχουν αλλάξει. Εγώ δεν μιλάω παρά μέσα από τη σιωπή και αυτό γίνεται απλά. Όταν έρχεται η ώρα να μιλήσεις, γίνεται σύνθετο. Πάρα πολύ σύνθετο. Αυτή είναι η αλήθεια. Η συνθετότητα αυτή είναι ακριβώς η τέχνη»

Marcel Marceau: «Ο μίμος, όπως και η μουσική, δεν γνωρίζει σύνορα ή εθνικότητες. Αν το γέλιο και τα δάκρυα είναι τα χαρακτηριστικά της ανθρωπιάς, όλες οι κουλτούρες είναι βυθισμένες στην πειθαρχία μας»

<https://www.youtube.com/watch?v=XEsfpRfXf4>

Αποστασιοποίηση

- Είναι ο τρόπος με τον οποίο το παιδί αντιμετωπίζει τον ρόλο του στον αυτοσχεδιασμό. Το παιδί, σε οποιαδήποτε στιγμή, έχει τη δυνατότητα να βγει έξω από τον ρόλο, να τον κριτικάρει, να τον τροποποιήσει, να προσθέσει ή να αφαιρέσει στοιχεία, να τον εγκαταλείψει και να συνεχίσει το θεατρικό παιχνίδι ανακαλύπτοντας κάποιον άλλο.

«Γκροτέσκο»

- Στην τέχνη και τη λογοτεχνία: Θεωρείται το είδος εκείνο στο οποίο κυριαρχεί η φαντασία και το παράδοξο, που φτάνει πολλές φορές έως την υπερβολή. Δηλώνει κωμικό ή γελοιογραφικό στοιχείο. Σύνθεση, στην οποία επικρατεί το ιδιότροπο και το παράδοξο. Με τη λέξη αυτή συνδέθηκαν η παραποίηση των φυσικών διαστάσεων, η παραμόρφωση και η γελοιογράφηση. Το φανταστικό και το ανοίκειο. Ο συνδυασμός ετερόκλητων στοιχείων και η τεχνική του κολάζ. Η πρόκληση και η αναίδεια.
- Στο θέατρο εξάλλου το γκροτέσκο χρησιμοποιείται για να προσδιορίσει κωμικούς τρόπους που εμπεριέχουν το χονδροκομμένο και το τερατώδες, το γελοίο και το ανησυχαστικό, το ατελές και το αλλοιωμένο ή φθαρμένο. Με άλλα λόγια, φόρμες που προκαλούν αμηχανία ενώ υπηρετούν μια αισθητική της «ασχήμιας» και του διφορούμενου.

- Το θέατρο του happening του Ταντέους Κάντορ έχει να κάνει με τη μέθοδο της τέχνης του ηθοποιού. Βασική αρχή του θεάτρου του Κάντορ είναι η πραγματικότητα που διεκδικεί το θεατρικό κείμενο να μην δημιουργείται εύκολα και επιφανειακά ,αλλά να συντίθεται μέσα από τη σκηνική πραγματικότητα, τη βιογραφία του ηθοποιού και τα καθημερινά αντικείμενα που φέρνει ο ηθοποιός από το σπίτι του. Η πραγματικότητα δεν είναι εγκιβωτισμένη στην ψευδαίσθηση του κειμένου. Ο ηθοποιός δεν παίζει κανένα ρόλο, δεν μιμείται κανένα χαρακτήρα, είναι πάνω απ'όλα αυτό που είναι, δηλαδή, ο ίδιος του ο εαυτός. Ο ηθοποιός είναι η ίδια η ιστορία του. Η δύναμη της συγκίνησης βρίσκεται στη δύναμη της καθημερινότητας.
- Τα αντικείμενα χρησιμοποιούνται και αφήνονται να αναπτυχθούν πάνω στη σκηνή.

Γκέοργκ Γκρος (1893-1959)

- Στο θεατρικό παιχνίδι η έννοια του γκροτέσκο γίνεται δεκτή με την χρήση τεχνικών που περιέχουν στοιχεία του ανεξήγητου, του υπερτονισμένου ύφους, του παιχνιδιάρικου ύφους, την υπερβολική έκφραση ευχαρίστησης ή του τρόμου. Είναι ένα παιχνίδι με την λογική και το παράλογο. Το παιδί παίζει και μας αιφνιδιάζει με τη στάση του. Η υπερβολή πολλές φορές μειώνει την εσωτερική ένταση και οδηγεί στην εκτόνωση των συναισθημάτων. Ο φόβος της απόρριψης, της γελοιοποίησης, ο ανταγωνισμός, η αγωνία της αποδοχής, ο φόβος της αποτυχίας, μέσω του γκροτέσκο, της υπερβολής αμβλύνονται.

Μέσα για το θεατρικό παιχνίδι

- Το θεατρικό παιχνίδι είναι ένα φτωχό θέατρο, ένα δημιουργικό συμβάν. Χρειαζόμαστε έναν χώρο. Μπορεί να αναπτυχθεί μόνο με τα σώματα, τη φαντασία του παιδιού και τη διαθεσιμότητα του εμπυχωτή.
- Μπορούμε ακόμη να χρησιμοποιήσουμε, τα κοστούμια, το μακιγιάζ, τα μουσικά ερεθίσματα, τα σκηνικά και τα σκηνικά αντικείμενα.
- Η διάρκεια του θεατρικού παιχνιδιού εξαρτάται από το ενδιαφέρον, την αντοχή των παιδιών, την οργάνωση των εμπυχωτών, την διάθεση και την δική τους φαντασία.

- Το θέατρο εκτός από ψυχαγωγεία είναι ένα δυναμικό μέσο για την αισθητική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη του παιδιού. Είναι ένα πλήρες παιδαγωγικό εργαλείο.

- Λάκης Κουρετζής, *Το θεατρικό παιχνίδι (Παιδαγωγική θεωρία και θεατρολογική προσέγγιση)*, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 2010.